

Секція 9

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА У ПРОЦЕСІ РОЗБУДОВИ ДЕРЖАВНОСТІ УКРАЇНИ

В. М. БУТЕНКО

Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ

БІОЕКОНОМІКА ЯК ВЕКТОР РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Аграрна діяльність людства стосовно до біосфери здебільшого була деструктивною, особливо у XX-XI століттях. Розвиток аграрного виробництва останнім часом пов'язаний із збільшенням екологічних ризиків і скороченням природного капіталу. Дослідниками визначено, що за весь період сільськогосподарської діяльності (близько 10 тисяч років) у світі втрачено понад 2 млрд. га земель, що значно перевищує існуючу площу ріллі – 1,5 млрд. га. У ході господарської діяльності зменшується генетична різноманітність рослинного і тваринного світу. Сучасне аграрне виробництво ґрунтується на невеликій кількості видів сільськогосподарських тварин і рослин. Лише 20 культур забезпечують 90% світового виробництва продовольства. Необхідно також відзначити низьку ефективність центральної ланки агропромислового комплексу – сільського господарства. За даними Світового банку на його частку в 2015 р припадало близько 3% від обсягу глобального ВВП, при цьому в сільському господарстві було задіяно близько 35% населення землі [1]. Така ситуація в аграрному секторі привела до виникнення ряду проблем, пов'язаних із збереженням навколишнього природного середовища, зміною клімату, забезпеченням енергією та продовольством. Тому сьогодні виникає необхідність реорганізації економіки і суспільного виробництва для забезпечення сталого розвитку. У даному контексті актуальним стає розвиток біоекономіки, котра пов'язана із біологічними процесами, використовує природні ресурси із навколишнього середовища, потребує мінімальних витрат енергії і не забруднює довкілля, оскільки вхідні ресурси використовуються не один раз, а повністю перетворюються в екосистемі.

Необхідно зазначити, що біоекономіка розуміється як процес заснованого на знаннях сталого виробництва і використання біомаси для виробництва харчових, медичних, хімічних, промислових продуктів, а також енергії. Таким чином, саме біоекономіка забезпечує використання поновлюваних біологічних ресурсів землі і океану, відходів від

виробництва продуктів харчування для людей і кормів для тварин, для промислового виробництва різноманітної продукції та виробництва енергії.

На наш погляд, саме аграрний сектор є ключовим у розвитку біоекономіки, оскільки у сільському господарстві виробляється біомаса, котра є сировиною для виробництва різноманітних продуктів на основі використання біотехнологій. Аграрний сектор, на нашу думку, в процесі формування біоекономіки в країні здатний взяти на себе провідну роль у виробництві альтернативної енергії, забезпечити народне господарство достатньою кількістю сировини, населення якісним продовольством в оптимальній кількості, а з іншого – мати мінімальний вплив на навколишнє середовище.

Підтвердженням того, що саме аграрний сектор є основою розвитку біоекономіки, є спільна аграрна політика (САП) Євросоюзу. У ній стверджується, що в умовах кліматичних змін, глобальної політичної та продовольчої нестабільності, коливань цін на світових ринках, вичерпання природних ресурсів і загострення проблем зі здоров'ям населення планети тільки всеохоплююча аграрна політика може зберегти продовольчу незалежність Європи [2]. В аграрній політиці ЄС зазначено чотири основних завдання, які необхідно вирішити на сучасному етапі:

1. самозабезпеченість ЄС продовольством і безпека продуктів харчування;
2. участь ЄС у підтримці рівноваги на світовому ринку продовольства;
3. розвиток сільських регіонів ЄС;
4. протидія зміні клімату;
5. поліпшення навколишнього середовища.

Згідно з дослідженням Міністерства сільського господарства США продуктивність та інновації у сільському господарстві США стимулюють перехід до виробництва продуктів на основі біотехнологій в рамках біоекономіки, яка надає мільйони робочих місць і значно заміщує використання викопного палива. Необхідно враховувати, що не тільки паливо і енергоресурси, а й хімікати, ферменти, біопластик і лісоматеріали, що виробляються на основі використання біомаси дозволяють докорінно змінити американську економіку і забезпечити сталий розвиток.

Завдяки розвитку біоекономіки українська економіка у цілому, агробізнес та інші галузі мають можливість піднятися на принципово новий рівень. Це можливо завдяки тому, що на сьогоднішній день в Україні є величезна сировинна база і кваліфікована робоча сила. Зокрема, дослідження науково-дослідного центру «Біомаса» показали, що щорічно в Україні утворюється 109 млн. т. відходів. З них 60 млн. т. – відходи рослинництва, 29 млн. т. – це відходи тваринництва, решта – відходи

переробки. І лише половина відходів використовується у промисловості, це в основному – підстилка, корми для тварин тощо [3]. Також можна зазначити, що частина зерна, яке вирощують агрохолдинги, теж може перероблятися більш ефективно, ніж просто продаватися. Крім того, Україна має значні площі сільськогосподарських угідь, які можна використати для виробництва біомаси.

Для забезпечення розвитку біоекономіки та аграрного сектору як її основи необхідно сформувавши системний підхід. На нашу думку, ця система повинна базуватися на принципах соціального партнерства, оскільки державне бачення розвитку економіки, зацікавленість бізнесу і позитивне сприйняття громадськості може створити сприятливі умови для розвитку біоекономіки. Таким чином, використання можливостей біоекономіки в Україні для прискореного розвитку аграрного сектору з одночасним вирішенням широкого спектра соціальних проблем дозволить створити фундамент конкурентоспроможної економіки, розвиток високотехнологічних галузей, слугуватиме основою забезпечення енергетичної та продовольчої безпеки та сталого розвитку країни.

Література

1. World Development Indicators: Structure of output [Електронний ресурс] // The World Bank Group. 2014. – Режим доступу: <http://wdi.worldbank.org/table/4.2>.
2. ЕС: в 2014-20 гг. – с новой, справедливой, аграрной политикой [Електронний ресурс] // Українська аграрна конфедерація. – Режим доступу: <http://agroconf.org>
3. Украина – Нидерланды: бизнес-возможности биоориентированной экономики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://biomass.kiev.ua/images/conference/pdf/biobased-seminar.pdf>

О. О. ГАЛАЧЕНКО

*Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад»
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»*

ІНСТРУМЕНТИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО СЕКТОРУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

На діяльність суб'єктів надання санаторно-курортних послуг впливають, як загальні фактори економічного розвитку (попит, пропозиція, конкуренція, ціноутворення), так і специфічні, на рівні регіону, що проявляються у процесі їх діяльності. Дослідження доводять необхідність пошуку інструментів покращення діяльності суб'єктів надання санаторно-курортних послуг, адже після розпаду Радянського